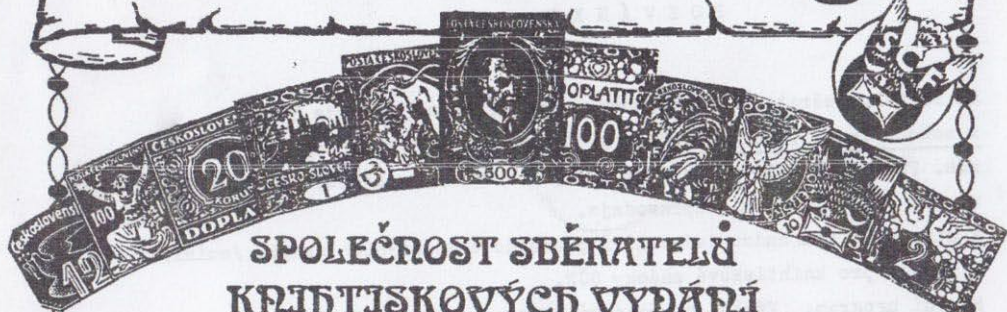

ZPRÁVODAJ

SPOLEČNOST SBĚRATELŮ KNIHTISKOVÝCH VYDÁNÍ ČS. ZNÁMEK

ČÍSLO: 51

ROČNÍK: 2000

OBSAH:

	str.
	od do
- Pozvánky	2
- Do r.2000 - úvod	3
- " - Hradčanáři	4 - 5
- " - osv.republika	6
- " - Holubice	7 - 8
- " - Novinové,doplatní	9 - 10
- " - hosp. a věda	11
- OR 50 h zelená - desk.označení	12
- Retuše na novinové 100 hal	13 - 16
- HaV 1923 - 200 hal III typ další podtypy a vady	17 - 24

Zpravodaj společnosti sběratelů československých knihtiskových známek je neprodejnou tiskovinou, vydávanou pouze pro vnitřní potřebu členů společnosti. Je vydávána nepravidelně, nejméně 3x do roka. Za redakční úpravy odpovídají a na přípravě se podíleli členové společnosti.

Rukopisy, články, připomínky, nové poznatky či jinou korespondenci posílejte na adresu:

Jindřich LÁTAL, Mařatova 916, 142 00 PRAHA 4, tel. č.: (02) 47 17 976

POZOR - NEPŘEHLEĐŇETE !!!!

P O Z V Á N K A

na schůzku sběratelů knihtiskových známek, která se bude konat
v sobotu dne 25.března 2000 od 9,30 hod. v zasedací místnosti Agropolu
a.s. Praha 1 - Opletalova ul.4 v 1.poschodí. Podrobnější plánek byl
uveden v minulém čísle Zpravodaje.

K dispozici Vám budou jednotliví předsedové studijních skupin /emisí/
a znalci pro knihtiskové známky SČF.

Hlavní program: Výměna zkušeností a známek emise knihtisku.

Vedení společnosti.

Celostátní výstava poštovních známek BRNO 2000

se bude konat v době od 5. do 11. března. Návštěvníci se budou moci seznámit
s novými nebo doplněnými exponáty různých emisí knihtiskových známek.

DO ROKU 2000

Se vstupem do nového jubilejního roku 2000 je vhodné připomenout co se nám společně podařilo za uplynulých deset let existence Společnosti vykonat a co ještě zbývá pro mladší členskou generaci. I když věk našich členů se zvyšuje a někteří již nejsou mezi námi, počet členů Společnost se v podstatě nemění a nadále překračuje hranici 200. Potěšující je, že o sbírání knihtiskových známek projeví mladší sběratelé, jejich odborné znalosti se zvyšují. Bude proto účelné o tyto členy postupně rozšiřovat vedení SKZ.

Padesát vydání našeho zpravodaje, 38 studijních příruček a k tomu desítky studií vydaných jednotlivými sběrateli-specialisty mimo jiné dokazují, že odborná a publikační činnost je pro členy přínosem a současně s nízkým ročním členským příspěvkem napomáhá při získávání nových.

Úspěchy byly zaznamenány i v oblasti znalecké. Postupně se stali členy Komise expertů čtyři členové vedení SKZ pro emise známek Hradčany, Holubice a Osv. republika. Členská základna tím získala další možnosti odborných konzultací a využití znalců pro ověřování známek.

Vedení SKZ v uplynulém období pracovalo až na malé výjimky ve stále sestavě disciplinovaných a zkušených sběratelů-specialistů, ve většině případů rovněž vedoucích jednotlivých pracovních skupin. S nimi spolupracuje řada našich členů při objasňování nevyřešených problémů nebo v rámci výměny známek. Vedení Společnosti děkuje všem, kteří se do této spolupráce různým způsobem zapojili a přispěli k objasňování dosud nedoložených skutečností.

Výdaje spojené s vydáváním zpravodajů a příruček a zejména pak postupné zvyšování poštovního způsobují každoroční pokles hotovosti v pokladně. Od začátku tohoto roku platíme za tisk jednoho zpravodaje necelých Kč 7 a za poštovné Kč 9. Vytíštění i odeslání dvou zpravodajů činí celkem 32 Kč. Příjmy za členství tedy nejsou v souladu s výdaji. Navzdory této skutečnosti a s přihlédnutím ke konečnému stavu pokladní hotovosti se vedení Společnosti rozhodlo nezvyšovat členské příspěvky a to do doby, kdy nás finanční situace k tomu donutí.

Všem členům naší Společnosti přejeme v novém období pohodu a radostné úspěchy ve filatelistické činnosti.

Vedení SKZ

Co se nám podařilo.

Skončil rok 1999 a i když to nebyl, jak se mylně tvrdilo, poslední rok druhého tisíciletí, přesto však měl několik numerických výročí. Uteklo sedmdesátjedna let od vydání prvních známek emise Hradčany, třicetjedna let od vydání prvního dílu Monografie a třináct let od zahájení vydávání našeho Zpravodaje. V roce 1999 bylo vydáno jeho padesáté číslo, v řadě Studijních příruček bylo vydáno 38 publikací a z toho 17 ze studijní oblasti Hradčany. Myslím si, že je tedy důvod vrátit se k tomu co jsme za minulá léta společně udělali, co nového se nám podařilo o emisi Hradčany zjistit a čeho mohli sběratelé z naší studijní práce využít.

Myslím, že největším studijním přínosem bylo popsání nového příčkového typu, se kterým byli naši členové seznámeni ve Studijní příručce 5/1988. Tam byla popsána nejen odchylka v kresbě tento typ zakládající, ale i hodnoty, známková pole a tiskové desky na nichž se nový typ nachází. A tak se kolegové mohli o známky s tímto typem zajímat, získat je ať již nálezem ve svém materiálu či koupí na výměných schůzkách ještě před tím než se jej ujali filatelističtí obchodníci a "náležitě" jej ocenili. Třeba známku 500 h II. spirálový typ (II. TD) hodnotila Specializovaná příručka 1988 pouze 5-ti body (upotřebená) bez rozdílu typu příčky a u této hodnoty jsou dnes II. typy příček hodnoceny částkou 1500 Kč.

Ze studijně významných nových poznatků byl objev dalších tiskových desek hodnoty 5 h(e) - dvě desky a 15 h - jedna deska. Zajímavé je, že na možnost existence dalších desek u těchto hodnot upozornil vždy náš kolega pan Ryvola. O možnosti dalších dvou tiskových desek u hodnoty 5 h psal v našem Zpravodaji 12,13/1989 a o hodnotě 15 h potom o dalších pět let později (Zpravodaj 33/94). U hodnoty 15 h v VII. tiskové desce lze najít i odchylné typy spirál a příček (jde o tzv. dvoutypovou desku). S typickými znaky známek s dražším typem spirály (I. typ) a příček (II. typ) u známek z této desky byli sběratelé seznámeni i v Rukověti pro sběratele Hradčan , kterou naši členové vydali ve spolupráci s Českou poštou a Svazem filatelistů u příležitosti výstavy PRAGA 1998.

Dalším významným studijním úspěchem bylo sestavení rekonstrukcí přepážkových archů všech hodnot a všech tiskových desek a k nim zpracování popisu typických odchylek všech známkových polí tzv. Studie k rekonstrukcím. Představuje to minimálně 6 600 obrázků a popisů odchylek, ale hlavně jejich nalezení a určení. Z dvacetišesti hodnot emise Hradčany bylo již u čtrnácti upravena Studie k rekonstrukci do formátu Studijní příručky, které naše společnost vydává pro své členy. V letošním roce budou vydány Studijní příručky dalších dvou hodnot. V souvislosti se sestavováním rekonstrukcí je potřeba uvést jméno pana Václava Pelenta, dnes již bohužel mrtvého, který byl

průkopníkem sestavování rekonstrukcí u nás a zakládajícím členem naší Společnosti.

Zajímavým objevem našich členů je i retuš hodin u hodnoty 10 h (a) na 91. ZP IV. TD. Doposud popsána retuš ve tvaru tzv. "otevřených nůžek" je vlastně až druhá. Hodiny byly původně retušovány tak, že špička 2. věže spolu s paprskem nad ní tvořila trojúhelníkovou skvrnu. Retuš byla následně znova opravována a tak vznikl známý tvar "otevřených nůžek". Původní, i. retuše, je doposud známo jen několik kusů, je tedy poměrně vzácná.

V souvislosti s retušemi je nutno se zmínit i o novém objevu retuší u hodnoty 25 h (e). Známá typická vada na 61. ZP I. a III. TD bílá skvrna na horním obloučku S ve SLOV přivedla našeho člena na myšlenku, že vzhledem ke známému způsobu výroby tiskových desek Hradčany musela být tato vada i na stejném poli I. a III. TD. Protože tam není, musela být retušována, studie známek z tohoto ZP to potvrdila. Další retuš u této hodnoty je odstranění bílého kroužku na dolním obloučku Š na 73. ZP u I., II. a IV. TD. Původní desková vada bílý kroužek zde zůstal jen u III. TD.

Zajímavá retuš nově popsána je i u hodnoty 15 h kde na 36. ZP byla odstraněna barevná skvrna na S. spirále. Odstraněna byla jen na I., II. a VII. TD, přitom u I. a II. TD až v průběhu tisku, protože jsou doloženy známky i s touto skvrnou. U III. - VI. TD barevná skvrna zůstala. I o těchto retuších jsme v našem Zpravodaji psali.

Zdáleka to není vše co členové naší společnosti u emise Hradčany objevili nad rámec Monografie I, tedy za 30 let od jejího vydání. Je potřeba se zmínit i o studijní práci našich členů při porovnávání známek vytištěných na dopisnicích a známkách výplatních. Prokázalo se, že pro tisk známek na dopisnice se známkou 15 h a 20 h byly zhotoveny další tiskové desky, vždy dvě. Od hodnoty 20 h je otisk celé desky v černé barvě uložen v Poštovním muzeu. Studium hodnoty 10 h ještě není dokončeno a tak není vyloučen objev třeba i dalších tiskových desek u této hodnoty, které po rozřezání na jednotlivé štočky byly použity pro tisk známek na dopisnice.

Nezminil jsem se ani o objevu nových typů u hodnoty 30 h (ea), o upřesnění deskových značek či snad správněji deskového označení, o vztahu tiskové desky ke druhu a rozměru zoubkování a barevného odstínu, první jsme začali rozlišovat frankatury na celistvostech podle výplatních období a další.

Chtěl jsem využít této příležitosti, výše uvedených výročí, k tomu abych našim členům připoměl směry studijního zaměření u emise Hradčany s tím, že studijní práce není zdaleka dokončena a nové objevy se dají předpokládat u všech druhů kresby. Těším se na zveřejnění nových poznatků v našem Zpravodaji.

Hamr František

Emise známek Osv. republika, souhrn studijních výsledků za uplynulých deset let

Studium známek emise Osv. republika bylo zahájeno stejným způsobem jako u ostatních knihtiskových emisí, to znamená zjišťováním odchylek v obraze jednotlivých známek na dochovaných arších a velkých blocích. Protože se většina přepážkových archů známek vytištěných z jednotlivých tiskových desek nedochovala, bylo v další etapě přikročeno k sestavování chybějících archů z pásek a bloků známek.

Výsledky studia byly průběžně zveřejňovány ve zpravodaji Společnosti knihtisku nebo ve Studijních příručkách. Popisy a obrázky vad a retuší na jednotlivých deskách jsou většinou uvedeny v jednotlivých studiích vydávanými sběrateli specialisty. Souhrn filatelisticky zajímavých poznatků všech hodnot se nachází ve Specializované příručce sběratelů známek a celistvosti emise Osv. republika. Informace o obsahu a rozsahu těchto vydaných studií (případně jejich xerox-kopie) si lze vyžádat na níže uvedené adrese.

- Osv. republika 20 h, 25 h, 50 h červená, 150 h, 185 h a 250 haléřů – popisy a obrázky vad a retuší na dvou stokusových deskách,
- Osv. republika 40 h, typ I, vady, retuše, HZ 14 a LHZ 14 na dvou deskách,
- Osv. republika 40 h, typ II, vady a retuše na známkách tete-beche, obě desky,
- Osv. republika 40 h, typ II, vady a retuše existující na TD 1 až 8, studium známek z TD 9 a 10 pokračuje,
- Osv. republika 50 h zelená, třídílná studie vad, retuší, DZ, celin atd. je rozebrána, podstatnou část poznatků obsahuje Specializovaná příručka OR. Studium není ukončeno,
- Osv. republika 60 h, popisy a obrázky vad a retuší, DZ, zoubkování HZ a LHZ známky tete-beche a další obsahují studie jednotlivých desek. Studium pokračuje,
- Osv. republika 100 h, popisy a obrázky vad a retuší zjištěných na dochovaných přepážkových listech a další poznatky byly zveřejněny ve a vydaných studiích.

V roce 2000 a následujících bude pokračovat studium především hodnot 40, 50, 60 a 100 haléřů. Nové poznatky a příp. vydané studie budou uváděny ve zpravodajích SKZ.

Specializovaní znalci emisí OR a HOL. jsou i nadále J. Chvalovský a J. Kašpar.

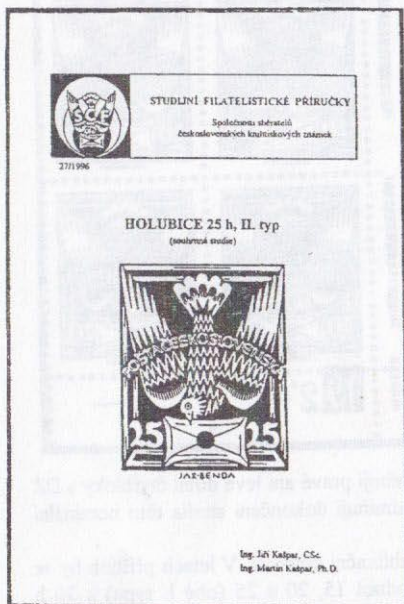
J. Chvalovský
Sobínská 681
16100 Praha 6

HOLUBICE - rekapitulace k 1.1.2000

Zahájení činnosti Společnosti sběratelů čs. knižtiskových známek v roce 1986 je současně i datem zahájení činnosti pracovní skupiny zabývající se studiem DV a R známek emise Holubice. Ve skupině postupně či průběžně pracovali Josef Chvalovský (do roku 1989 vedoucí), Antonín Michele, Jiří Hedvičák, Martin Kašpar a Jiří Kašpar (vedoucí skupiny od roku 1989 do dneška). Současný stav pracovníků lze hodnotit jako „nedostatkový“. Kolega Michele svoji badatelskou činnost ukončil, přítel Hedvičák v roce 1993 zemřel, Pepa Chvalovský se zcela pochopitelně více věnuje emisi OR, Martin Kašpar vzhledem k časově náročnému zaměstnání nemá na studijní práci příliš čas a tak vypomáhá hlavně při tvorbě příruček. Lehce lze tedy dopočítat, že vedoucí skupiny vlastně „velí“ sám sobě a vzhledem i k jiným jeho aktivitám, časem rovněž příliš neoplývá. Navíc v posledních dvou letech pracoval s kol. Chvalovským hlavně na přípravě a dokončení Specializované příručky OR.

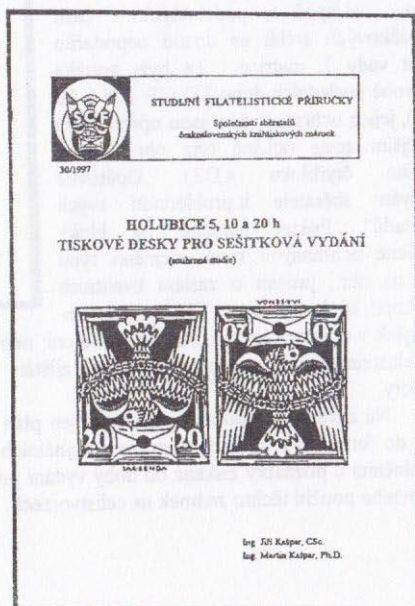
Přes uvedené skutečnosti se v pracovní skupině ve sledovaném období kus práce udělal. Byla vydána řada jak Studijních filatelistických příruček (SFP) distribuovaných SKZ, tak řada polosoukromých studijních příruček vydávaných samotnými autory. Rekapitulaci udělejme po jednotlivých nominálních hodnotách, resp. jejich barvách či typech.

Začneme těmi, kde je studium „takřka“ skončené (definitivně za skončené ho ostatně nikdy nebude možné prohlásit) a kde je publikování jeho výsledků nejdoloženější. Týká se to zejména nominálních hodnot 5 h obou

barevných provedení, 10 h v zelené barvě, známek 15 a 20 i 25 h I. typu.

U 5-ti haléřovek jsou prostudovány všechny TD a výsledky jsou shrnuty v SFP 16/92 a 17/92 autorského kolektivu

Chvalovský, Michele, Hedvičák a Dušek. Doplnění popisu 1. a 4. TD je navíc zpracováno Chvalovským do SFP 35/98. Známky Holubice 10 h v zelené barvě do SFP 23/94 zpracoval J. Kašpar. V této příručce jsou popsány DV obou TD použitých k tisku této nominální hodnoty. Obdobně je tomu v soukromě vydaných studiích Holubice 15 h, 25 h, I. typ (obě jsou z roku 1989 a autorem je Martin Kašpar) a 20 h, I. typ (1988, M. a J. Kašparovi). Pouze opačné pořadí autorů je u SFP 27/96 (Holubice 25 h, II. typ) a soukromé studie Holubice 30 h (z roku 1991). U obou těchto studií jsou popsány vady negativu, resp. u hodnoty 30 h vady matrice a příslušné retuše. Detailně jsou však popsány jen TD s dochovanou archovinou (tj. u „šestideskové“ H 25 h - pouze 1. a 4. TD, u „dvanáctideskové“ H 30 h - pouze TD 2 - 25 a 5 - 26). Dokončeno bylo víceméně i studium TD sešitkového vydání. Výsledky jsou obsaženy v SFP 30/97 (J. a M. Kašparovi - „Holubice 5, 10, a 20 h - TD pro sešitková vydání“).

Zbývá se zmínit o nominálních hodnotách rozpracovaných a neprostudovaných. K neprostudovaným patří zejména desetihalérovka v olivové barvě. Tou se zabýval Jirka Hedvičák ..., kam až ve svém studiu dospěl, nedokážu odhadnout. Kde skončila jeho sbírka či písemně nebo obrázky podchycené výsledky studia (jistě je měl) bohužel nevím. Možná že více ví kolega Paděra, který byl se jmenovaným v určitém příbuzenském vztahu. Nicméně hledá se nadšenec, který by se studiem DV a R na těchto známkách chtěl zabývat.

Poněkud rozpracovanější je studium známek Holubice 20 h, II. typ. Je znám způsob tisku, což je pro tuto nominální hodnotu dosti důležité. Jsou známy VN (původní i dodatečné), jsou známy i vady matrice a to 1. a 2. k výrobě dalších TD použití. Bohužel pro nedostatek archoviny nebo alespoň podstatných částí přepážkových archů se dosud nepodařilo zjistit vady 3. matrice. Ta byla použita k výrobě posledních dvou TD (19 - 28 a 20 - 28), jejich ochranné rámy jsou oproti všem dřívějším zcela odlišné (viz obr. levého dolního čtyřbloku s DZ). Opětovně vyzývám sběratele k prohlédnutí svých „pokladů“. Pokud narazíte na bloky opatřené ochrannými rámy stejného typu jako na obr., prosím o zaslání kvalitních xerokopií, spolu s popisem Vámi zjištěných odchylek v obrazu a kresbě známek (omezení: nepotřebuji pravé ani levé dolní čtyřbloky s DZ - ty vlastním a mám „zmapovány“). Tato zjištění podmiňují dokončení studia této nominální hodnoty.

Na závěr by se slušelo uvést snad jen plán publikační činnosti. V letech příštích by se měly do formy SFP zpracovat studie nominálních hodnot 15, 20 a 25 (obě I. typu) a 30 h s doplněním o poznatky získané od doby vydání polosoukromých příruček, navíc i s uvedením poštovního použití těchto známek na celistvostech.

Kašp.

Zhodnocení činnosti společnosti sběratelů knihtiskových vydání československých známek za minulé období a výhled na další roky 2000 – 2002 u knihtiskového vydání novinových známek a doplatních 1919/1920 – ornamentální kresba a 1928 definitivní vydání doplatních známek.

Na poslední schůzce sběratelů knihtiskového vydání čs. známek bylo dohodnuto, že se vytvoří skupina která bude doplňovat nové poznatky u známek novinových a u doplatních z roku 1919/1920 a 1928. Některé poznatky již byly uveřejněny prostřednictvím pana Moravce, ale tato skupina ve složení : Josef Běloubek, Josef Chudoba, Jaroslav Moravec a Ing. Zdeněk Vomáčka si dala za úkol, že do konce roku 2002 uveřejní všechny tyto nové poznatky buď v samostatných studiích, nebo prostřednictvím našich zpravodajů.

Jedná se především o knihtiskové emise :

Novinové – Sokol v letu : Doložení všech retuší na těchto známkách
Uveřejnění nových poznatků o deskových vadách, které nebyly uveřejněny v Monografii a fil. sešitech
Doplnění údajů o deskových číslech a deskových značkách
Doplnění cenových údajů
Ostatní zajímavosti této emise
V roce 2002 vydat k této emisi samostatnou brožuru typu „ Hradčany „

Novinové . holubice : Doplnění dalších poznatků o této emisi

**Doplatní – ornamentální:
kresba 1919/20** Doplnění dalších nových poznatků o deskových vadách, retuších a zkusmých tiscích
V roce 2003 vydat k této emisi samostatnou příručku

Doplatní . definitivní : Doplnění dalších poznatků o deskových vadách, retuších a deskových číslech
vydání 1928 Údaje o zkusmých tiscích a padělcích

V současné době má tato skupinka pouze čtyři členy a proto žádáme další zájemce, aby se přihlásili do naší skupiny. Přihlaste se na adrese u Ing. Josefa Běloubka, Vrchlického 248, Litoměřice, PSČ 412 01. (nebo

na telefonním čísle 0416/735441). Každý člen je velmi vítán. Tyto emise jsou sice opomíjeny především z hlediska menší ceny známek (mimo meziarší), ale jedná se o neprávem opomíjené sbírání těchto emisí, neboť retuše u Sokola v letu jsou velkou příležitostí studia vzniku retuší vůbec. Navíc těchto retuší je kolem sta kusů a některé retuše jsou opravdu vzácné a těžko sehnatelné. Doplatní z roku 1919 ornamentální kresba je velmi zdařilá emise. V současné době se navíc jedná i o poměrně ještě dostupný sběratelský materiál.

Do roku 1999 bylo ve zpravodaji nebo příručkách publikováno :

Sokol v letu :

- zpravodaj číslo 42/1997 – retuše sokol v letu 50 hal J. Běloubek
zpravodaj číslo 35/1995 Novinové vydání 1918-1920 –nové poznatky o deskových vadách – V. Košťál

Doplatní 1919/1920 - Doplatní 1928

- zpravodaj číslo 18/1990 doplatní 5 hal – společné vady I a II. desky
zpravodaj číslo 33/1994 doplatní 10 hal Jar. Moravec
příručka číslo 31/1997 doplatní 1919-1920 10 hal – rekonstrukce I a II desky J. Moravec, M. Krejtný
zpravodaj číslo 35/1995 Novinové vydání 1918-1920 –nové poznatky o deskových vadách – V. Košťál

zpravodaj číslo 44/ 1997 – doplatní 1928 2 Kč - modrá I, II a III Typ
doplatní 1919-1920, 400 hal – doplnění studie
J. Moravec a Zd. Ryvola

zpravodaj číslo 20/1991 - doplatní 1928 5 Kč – modrá I, II a III Typ –
doplnění studie o známce 5 Kč V. Pekárek

zpravodaj číslo 19/1991 – doplatní 5 Kč II typ – znaky II. typu
V. Pekárek

Z přehledu je vidět, že výše uvedené emise ještě nejsou dosti publikované i když je nových poznatků o těchto emisích dosti. Byl bych rád, aby se nám podařilo co nejvíce nových poznatků o těchto emisích publikovat.

Josef Běloubek

Pracovní skupina Hospodářství a věda .

Jsme zatím jen tři spolupracovníci, věnující se této emisi. Vedle mne jde o kol.K.Paděry a J.Moravce, který však^{je} velmi aktivní v další pracovní skupině. Naše výsledky jsou zatím skromné, nesrovnatelně menší než u jiných pracovních skupin. Základním výchozím materiálem je MONOGRAFIE a dvě studie, kterou zpracovali naši přední znalci p. Fr.Žampach, dále J. Karásek a P.Pittermann. Na to navazujeme a snažíme rozšířit o nové poznatky.

H a V 1920 : Rozšířili jsme velmi významně zjištěné vady u všech hodnot této emise a byly zveřejněny v našem Zpravodaji. Jsou připraveny další nově zjištěné vady /většinu předložil J.Moravec/, a budou postupně podle možnosti zveřejněny. Platí obecná zásada, že vadu vyhláshujeme, máme-li k dispozici nejméně tři zcela shodné exempláře. Pracujeme na určení tiskových desek jako předpokladu pro zařazení vad do příslušného značkového pole. V časopise Filatelie byl zveřejněn článek o 300 hal HaV 1920 se známými vadami - bílé linky - o jejich zoubkování ,alternativách a p.

H a V 1923 : Zde jsme na počátku. Rozporností zůstává existence IV.typu u všech hodnot. To je prvý úkol, který jsme si předsevzali, že se musí vyřešit. Je mnoho pro i proti. Požádali jsme proto naše znalce a přední sběratele o stanovisko, které shrneme a předložíme prostřednictvím komise expertů k rozhodnutí. Prosíme rovněž i o Vaše stanoviska a to do konce března t.r.

Přece jen se něco stále děje. Velký kus práce udělal dnes již zesnulý náš znalec p.Fr.Žampach asvé poznatky zveřejnil v časopise Tribuna. Jde o

- určení podtypu II d 100 hal a zpracování přehledu vad nového podtypu
- určil další retuš 100 hl HV II typ - narušená kresba rostl.dekoru vlevo od spodního rohu rozevřené knihy
- určil dalších 36 retuší u podtypu II d 100 hal.

Jde tu dále o nové poznání

- další varianty podtypu "A" u HV 100 hal I.typu od kol.Paděry a Krejného
- další podtyp II a u hodnoty 300 hal /zpravodaj č. 45/1998 /
- v dnešním Zpravodaji určení 10 podtypů HaV 200 hal.III typ a přiřazení vad k těmto podtypům - Paděra,Látal
- určení dalších vad hodnot 200 hal a 300 hal zveřejněné v našem Zpravodaji

Je tedy zřejmé, že je stále co objevovat a naznačuje naší cestu. Jen víc by nás mělo být. Přihlaste se na adresu tajemníka společnosti.

L á t a l

Osv. republika 50 h zelená – deskové označení

Ve vydané Special. příručce OR byla na stránkách 66 až 68 popsána a vyobrazena dosud známá a známkami doložená desková označení, případně jiné identifikační znaky pomoci nichž lze dokázat existenci tiskové desky.

U známky pocházející ze ZP 91 TD 6 se v levém ochranném rámu nachází dvě výrazné bílé skvrnky, podle nichž v návaznosti na známku s ochranným rámem jen s jednou bílou skvrnkou bylo určeno předpokládané pořadí výroby jednotlivých desek.

Podle článku a obrázků uveřejněných v časopise Tribuna filatelistů, ročník XXII, strana 95, se na této tiskové desce nachází ještě jiný identifikační znak a to přerušená desetinná pomlka v počítadle pod ZP 100 (obrázek).

Průvodní text k obrázkům obsahuje úvahu se kterou se lze ztotožnit i dnes. Protože jsem zmíněnou známku s přerušenou pomlkou v originále dosud neviděl a jen ztěžlí lze předpokládat, že se zmíněná desetipáska známek s počítadly dochovala, prosím případného majitele známky pocházející ze ZP 100 s přerušenou pomlkou o její zapůjčení nebo alespoň o zaslání xerox-kopie. Výdaje uhradím a zašlu filatelistickou odměnu. Děkuji.

J. Chvalovský

CO TO JE?

V nadpise uvedený dotaz uveřejněný v minulém čísle podařilo se nám zodpovědět a to zásluhou p. V. Havlase, filatelie v Praze. Týž předložil nám celý dolní desetipás, z něhož je patrné, že bílé tečky v barevném rámu jsou typickými při otisku desky mající charakteristické deskové označení v počítadle 50.- s přerušenou desetinnou tečkou. Nelze proto považovati tečky v ochranném rámu za vlast-

ní deskovou značku, již v tomto případě je v tehdejší době obvykle používaný způsob označení v podobě přerušené desetinné čárky, nýbrž pouze za další interní pomůcku tiskárny.

RETUŠE NA NOVINOVÉ ZNÁMCE NV 8 – 100 h SOKOL V LETU

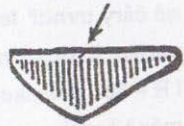
Stohalěřová novinová známka NV 8 byla tištěna na šesti tiskových deskách. Negativ je je uložen v Poštovním museu. V Monografii jsou uvedeny dvě retuše a další čtyři retuše doplňuje ve Filatelistických sešitů Doc. Ing. František Šubart, CSc, za přispění Františka Žampacha. Po studiu těchto retuší je možno uznat pouze pět retuší.

Retuš levé výplně u levého rámu, kde opravou chybí prakticky celá prostřední čára a levá výzdoba horního rámu má uprostřed slabou čárku. U některých retuší tato čárka chybí. V Monografii označena II R – 17. známkové pole. Retuš je celkem běžná.

Obrázek číslo 1

Retuš barevné skvrny v 5. letce křídla vpravo. Opravou vznikla slabá čárka u S Slovenská a vryp v 5. letce vypadá jako zářez. V pravé horní výplni je přerušena obrysová čárka výplně. V Monografii je označena V R – 12. známkové pole. Podle ověřených podkladů se příkládám umístění na 4. desce z roku 1935.

Obrázek číslo 2

17.R

12.R

Retuš barevné čáry v trojúhelníku nad levým křídlem. Retuší vznikla pouze barevná tečka nad pravou horní výplní. Kontrolní vadou je barevná lomená čára uvnitř levého křídla. U druhé varianty této retuše je provedení ještě dokonalejší. Z původní barevné čáry nezůstává ani malý bod, ale je seříznut pravý horní roh známky. U obou variant je však kontrolní vada lomené čáry uvnitř levého křídla. Výskyt obou variant je dosti vzácný.

I R - 38. známkové pole. Výskyt retuše je méně častý.

Obrázek číslo 3

Retuš svislých ozdobných linek ve výplni nad levým křídlem. Nepodařilo se mi určit známkové pole a ani desku.

Retuš je provedena u několika svislých linek výplně trojúhelníka nad levým křídlem. Čtvrtá a pátá linka zprava jsou značně deformovány. Celkový vzhled vypadá jako kdyby tam jedna linka byla navíc.

Kontrolní vada jsou dvě malé tečky vedle sebe u první horní letky levého křídla.

Výskyt retuše je poměrně vzácný.

I R

Obrázek číslo 4

Oprava levého okraje známky na neznámém známkovém poli . Levý horní roh výzdoby pod pravým křídlem je značně zeslaben. Horní roh známky je mírně vychýlen doleva . Levý hodnotový štítek je seříznut. Oprava horního rohu známky ukazuje na provedení retuše. Z dvanácti kontrolovaných známek byla u jedenácti prokázána kontrolní vada. Jedná se o malou tečku pod písmenem A ve slově POŠTA.

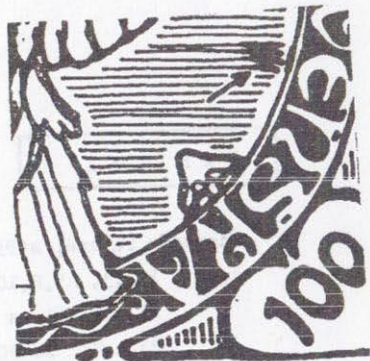
II/IX R známkové pole není známé. Výskyt retuše je méně častý.

Obrázek číslo 5

Poslední udávaná retuš vodorovných linek pozadí u písmene E slova SLOVENSKÁ nelze hodnotit jako retuš. Obrázek nakreslený ve filatelistických sešitech vykazuje známky retuše, ale ve skutečnosti u třech předložených známek se spíše jedná o vadu tisku.

Obrázek číslo 6

Podle výskytu těchto retuší je nutno hodnotit i cenově retuše této hodnoty zcela odlišně a pokud by bylo možno sestavit cenovou relaci při hodnotě jednoho bodu za korunu je výskyt hodnocen takto:

NV 8 – 100 hal – Sokol v letu – hodnocení retuší bodově

100 hal NV 8	čistá	ražená
Retuš levá výplň II/R/17	100	50
Retuš barevné skvrny VR/12	80	40
Retuš pravé výplně IR/38 I.varianta	300	150
Retuš pravé výplně IR/38 II.varianta	400	200
Retuš svislých ozdobných linek IR – obrázků 4	300	150
Retuš levého okraje známky obrázků číslo 5 II/IX R	150	100

Podklady jsem mimo svoje sběratelské zkušenosti čerpal z literatury :

Monografie díl číslo IV. (Autoři Ing. Jan Karásek, Ing. Karel Bláha, Jan Frolík, František a Svatopluk Žampach, dr. František Crha a Ing. Pavel Pittermann). Dále z Filatelistických sešitů roku 1994 – jejichž autorem byl Doc. ing. František Šubart, CSc. Dále z dalších poznatků sběratelů novinových známek Společnosti sběratelů knihtiskových vydání Čs. známek.

Josef Běloušek

N A B Í D K A

Odprodám ražené, stříhané známky HRADČAN a to po 500 ks.

č.kat. 1,2,3, 5,8,10,12,14,15,16 a 20 za 75 Kč

17, 18, 19 a 22 za 140 Kč

23 a 24 za 300 Kč

Adresa: Jindřich L á t a 1, Mařatkova 916, 142 00 Praha 4

Nové podtypy známky 200 h Hospodářství a věda, 1923, třetího typu

Při studiu známky 200 h Hospodářství a věda (HaV 1923) Poř. č. 174 třetího typu jsme našli sedm nových dosud nepopsaných podtypů. Ve vynikající studii Františka Zampacha, Jana Karáčka a Pavla Pittermanna - Hospodářství a věda 1923, Brno 1990 jsou zachyceny jen tři podtypy známky 200 h třetího (případně sporného čtvrtého) typu. V základních galvanech desetibloku mají dle nich polohu III a, III b a III c. Je však skoro jisté, že poloha podtypu III b má být posunuta o jedno políčko doprava (viz. obr. 1). Nálezem sedmi nových podtypů lze tak definovat všech deset známek základního desetibloku.

ZP 1	2	3	4	5
III a		IIIb →		
11	12	13	14	15
IIIc				

obr. 1

Podtyp III a je charakterizován bílým výběhem nad písmem V nadpisu Československá. Novým zjištěným znakem tohoto podtypu je malá nevýrazná bílá tečka mezi levým horním rohem knihy a 1. lístkem nad ní (obr. 2). Uvedený nový znak má nevýhodu, že na popisované známce bývá dosti často více bílých skvrnek na různých místech obrazu a proto lze nově zjištěný znak snadno přehlédnout. Velikost a nápadnost bílé tečky je na obrázku podstatně zvýrazněna.

Nejčastěji definovatelným podtypem studované známky je podtyp III b. Je charakterizován malými vrypy (prohlubněmi) v horním rámu nad hodnotovým štítkem a nad nátruhkem trubky (obr. (obr. 3).

obr. 2

obr. 3

Někdy však velikost levého nebo pravého vrubu bývá potlačena a proto určení tohoto podtypu je obtížné. Při určování podtypů známky 200 h (3. typ) doporučujeme začít nejlépe definovatelnými podtypy (IIIa,d,e,f) a jako poslední zjišťovat III b.

Následující podtyp III c je nejlépe charakterizován protáhlejším výběhem ("ocáskem") z levého dolního rohu obrazu známky. Dalším znakem je drobný vrub na levém rámu ve výši druhého lístku nad knihou. Uvedený podtyp má navíc malou bílou tečku, kterou lze

snadno přehlédnout nad hodnotovým oválem a pravou částí číslice 2. Těsně před posledním čtvrtým znakem je malý vrub na horním rámu nad závitem trubky (obr. 4).

Velmi vzácně jsme našli i známky, které náležejí tomuto podtypu, ale nemají protáhlý výběžek dolního rohu známky. Přítomnost ostatních znaků podtypu a především poloha v základním desetiřádku (zvláště dle dvojřádek) umožňuje zařazení k podtypu III c. K novému podtypu lze přiřadit známky s deskovou vadou. Hierou uvádí J. Láta (1999) pod číslem 20 (str. 23) - slabá bílá ryska přes snop a klasy - v článku "Hospodářství a věda, 1923" ve Zpravodaji knihtiskových vydání čs. známek, č. 48.

Podtyp III d je jako podtyp III b F. Žampachem et al. definován nepravidelnou deformací levého dolního rohu známkového ob-
razu. Nápadný je výrůstek destičkovitého tvaru, který vyčnívá nahoru z rohu. Nad ním proti písmenu J podpisu je naopak mírné zaoblení doprava do rámu známky (obr. 5). Poloha známek podtypu III d je však v základním desetibloku velmi pravidelně ve 4. řadě, buď ve 2. sloupci a ne ve 3. a B. jak uvádí F. Žampach et al. Navzdůřují tomu poloha uvedeného podtypu známek vůči okolním pod-
typům (určováno ze svislých a vodorovných dvojřádků).

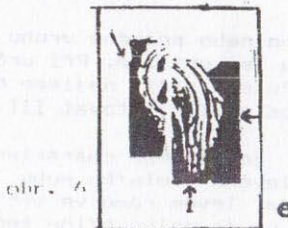
obr. 4

obr. 5

Nově zjištěný podtyp III e je relativně snadno rozeznatelný dle bílé skvrnky ve snopu, přibližně uprostřed mezi mečem a střapcem. Druhým určovacím znakem je malý vrp na levém rámu proti horní části číslice dvě, který vznikl mírným seřiznutím horní části levého rámu doprava (obr. 6). K tomuto podtypu náležejí známky s nejvýraznější deskovou vadou 200 h III. typu - velká barevná tečka ve druhém listku, vlevo pod písmenem P (F. Žampach et al. číslo 1, str. 85).

Podtyp III f je dle F. Žampacha et al (jako podtyp III c) charakterizován malým drobným bílým bodem ve spodní části písmena S v ČESKO a různě deformovaným pravým horním rohem známkového ob-
razu. J. Láta uvádí ve Zpravodaji knihtiskového vydání čs. zná-
mek, č. 48, 1999 další dva znaky uvedeného podtypu - svislá bílá
ryška (až nárostelek) vystupující z nátrubku směrem nahoru a slabá
namotatelná bílá ryska svislého směru, vpravo od dolní části stáby
trubky (obr. 7).

obr. 6

obr. 7

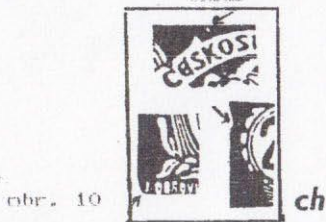
Šedý podtyp známky 200 h třetího typu III g je charakterizován mírným prohnutím pravého rámu (lze označit i jako vrub) ve výši odrážky meče. Podobným znakem je též malý vrub (prohnutí) na pravém rámu ve výši spodku střapce trubky. Dalším účovacím znakem III g je zvýšený levý rám proti hodnotovému oválu (obr. 8).

Podtyp III h je charakterizován bílou tečkou při levém kraji obrazu známky. Je umístěna přibližně ve výši středu stuhu s nápisem a vlevo dole od dvojky hodnotového oválu. Pod levým horním rohem je levý rám prohnut doprava. Důležitým určovacím znakem je zdůraznění dvou bílých rysek splývajících v protáhlou bílou skvrnku v rozkroku kalhot (napravo od knihy - obr. 9).

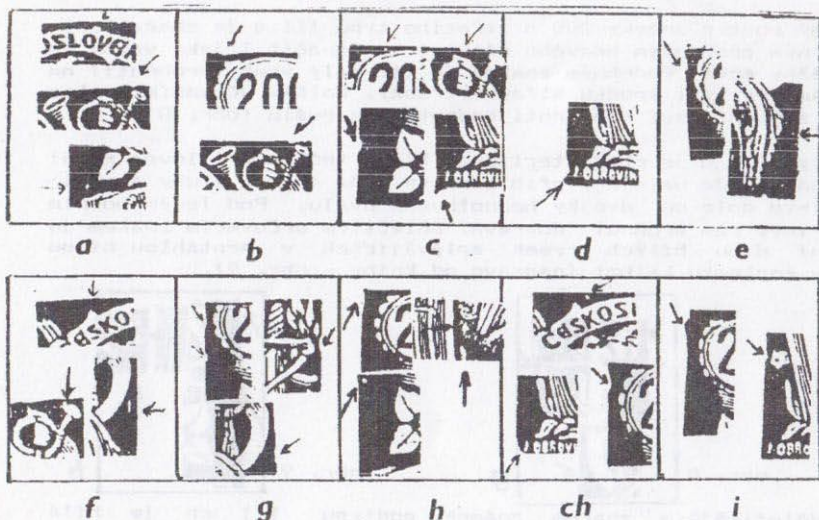
Nejdůležitějším znakem známek podtypu III ch je bílá protáhlá skvrnka nad písmeny KO ve stuhu. Mají dosti nápadně vychýlený levý horní roh směrem doleva. Jejich levý dolní roh je opak lehce seříznut doprava (obr. 10).

Známky podtypu III i poznáme podle výčnělku na levém rámu proti druhé a třetí (počítáno od shora) bílé elipse (lístku) obdobného lemu u hodnotového oválu. Další doplňující určovací znak je malý vrub na levém rámu ve výši přezky knihy (mění poněkud tvar - obr. 11). K podtypu III i lze přiřadit známky s výraznou desítkovou vadou č. 8 (Žampach et al. - str. 95) - Pod Obrovský mimo okraj známkového obrazu velká vodorovná barevná čára.

Tiskové archy známek 200 h HaV 1923, III. typu mají sto známek (10 x 10). Základní desetigalvane se skládají vždy ze dvou pětispásů, které jsou v přepážkovém archu umístěny pod sebou (obr. 12). Základní desetiblok se v archu opakuje ve svislém směru pětkrát a ve vodorovném dvakrát.

Použili jsme běžný abecední sled podtypů v základních desetigalvanech studované známky. Tím podtypy, které byly dosud označovány jako III b a III c mají nové označení III d a III f. Dovolili jsme si tuto změnu, protože finanční ohodnocení všech podtypů popisované známky bude asi vždy skoro stejné. Navíc předpokládáme, že filatelisté, kteří sbírají podtypy známek Hospodářství a věda, mají již dostatečnou zkušenost a znalost a tak jim tato změna nebude dělat potíže.

obr. 12

Karel Pačera, Jindřich Látal

200 hal modrá hospodářství a věda II - 1923

Deskové vady u jednotlivých podtypů.

Novým doplněním podtypů u této hodnoty z počtu 3 na počet 10 nutně vyžaduje i zařazení deskových vad. Část původních vad /č.7,14,17 a 18/ zanikla vznikem podtypů a vadu č.1 nebylo možno zařadit, protože nebyla k dispozici.

Nové zařazení deskových vad podle podtypů :

Podtyp III a :

- DV 1 - v kresbě knihy pod prvním lístkem barevný bod
- 2 - v kresbě knihy vlevo od ratolesti barevný bod
- 3 - A v ..SKÁ barevně zalito
- 4 - druhý lístek vlevo pod P v POŠTA s bílou skvrnou
- 5 - rostlinný dekor pod špicí obutí levé nohy poškozen barevnou skvrnkou

Podtyp III b :

- 1 - ve druhém lístku pod květem nahoře v knize velká barevná tečka
- 2 - závit v ústí trubky přerušen barevnou čarou
- 3 - třetí lístek levé vavřínové větvy s malým bílým výběžkem

Podtyp III c :

- 1 - pravý horní roh deformován
- 2 - slabá ryska přes snop v klasech

Podtyp III d :

- 1 - levý spodní roh známkového obrazu mírně deformován
- 2 - od horního okraje známkového obrazu přes E v ČESKO k pravému rameni svíslá bílá čára
- 3 - pravý horní roh deformován
- 4 - vryp do horní části ústí trubky

Podtyp III e :

- 1 - v ústí trubky bílý bod
- 2 - dole velká barevná tečka v druhém lístku pod P v POŠTA

Podtyp III f :

- 1 - pravý horní roh obrazu deformován
- 2 - pod horním lístkem v knize vlevo dva barevné body
- 3 - vyběhlý levý dolní roh

Podtyp III g :

- 1 - ve spodní části závitů trubky barevná skvrna
- 2 - pod prvním lístkem v knize vlevo barevný bod
- bílá ryska před špicí pravé boty

Podtyp III h :

- 1 - druhá nula nahoře s bílým vrypem
- 2 - pod prvním lístkem v knize barevná skvrna

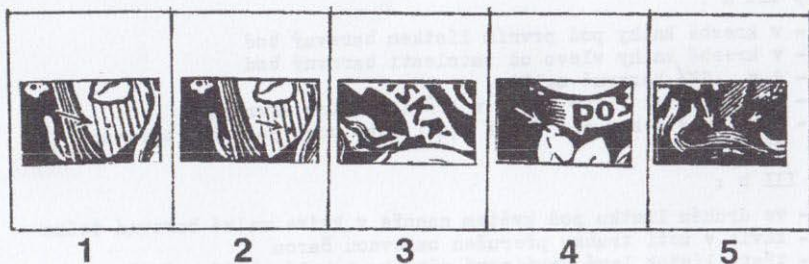
Podtyp III ch :

- 1 - barevná ryska pod dolním rámem
- 2 - barevná skvrna ve spodní části závitů trubky

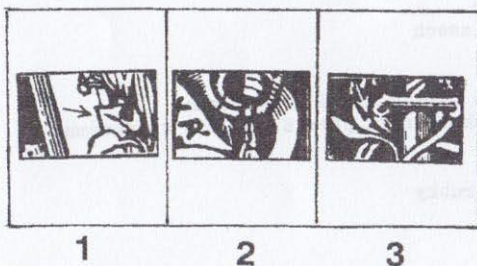
Podtyp III i :

- DV 1 - pod OBROVSKÝ mimo okraj známkového obrazu velká vodorovná barevná čára
- 2 - pravý spodní roh s obloučkovým zářezem
- 3 - pravý spodní roh deformován
- 4 - barevná skvrnka mezi S a K ve ...SKÁ
- 5 - ve druhém lístku pod květem v knize barevná tečka

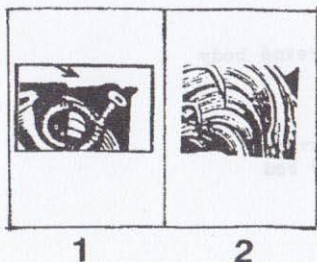
A Podtyp

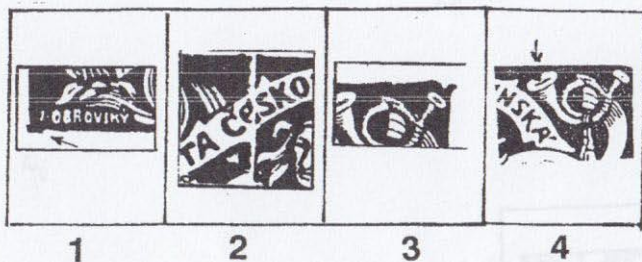
B Podtyp

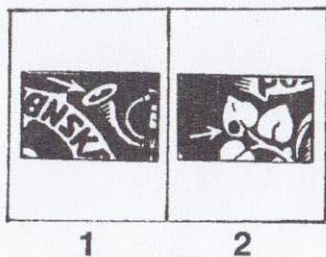
C Podtyp

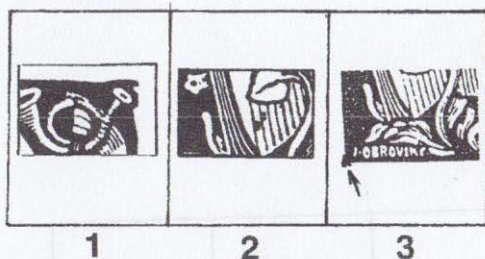
D Podtyp

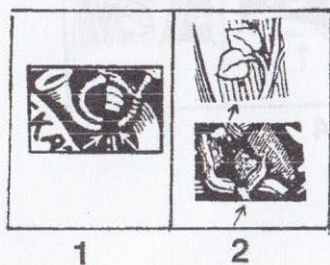
E Podtyp

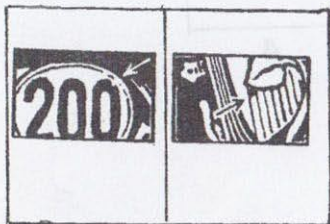
F Podtyp

G Podtyp

H Podtyp

1

2

CH Podtyp

1

2

I Podtyp

1

2

3

4

5